

ANELÄK LATEXALLERGI

Latexallergi förekommer i två former:

- Ig-E-medierad allergisk reaktion med symtom varierande från enstaka nässelutslag till fulminant potentiellt dödlig anafylaxi, typ 1 allergi. Sensibiliserade personer har utvecklat specifika Ig-E antikroppar mot latexproteiner. Det är okänt vilken dos av latex som behövs för att sensibilisera och det går inte heller att förutse vem som kommer att utveckla en anafylaktisk reaktion.
- Gummikemikalieallergi. En sen cellmedierad reaktion på de kemikalier som använts vid gummiproduktionen, typ 4 allergi. Yttrar sig som en kontaktdermatit, dvs. ett eksem som uppstår någon dag efter exposition.

När det gäller latexhandskar och skyddshandskar i allmänhet kan en del utveckla ett irriterande kontakteksem vilket inte är besläktat med de ovan nämnda, men kan vara mycket svårt att skilja från en kontaktdermatit orsakat av gummikemikalier.

Eksematiker/atopiker har en ökad risk för sensibilisering, liksom de som utsätts för frekvent kirurgi eller urinvägskateterisering med latexkatetrar, ffa. i barnåren, t.ex. ryggmärgsbräckbarnen och barn med urinvägsmisbildningar.

Latexprodukter ska helst vara puderfria, eftersom pudret, vanligtvis modifierad majstärkelse, kan bära med sig latexproteinmolekyler och göra det luftburet.

Opudrade handskar sprider inga allergener till luften.

Latexprodukter innehåller olika mängd allergener beroende på framställningssätt.

Vid tillverkning av handskar och andra tunna och töjbara artiklar doppas en gjutform av porslin i flytande latex. Allergeninnehållet i flytande latex är mycket högre än i de gjutna produkterna som görs på torkat och malt gummi.

Allergeninnehållet bör vara så lågt som möjligt, för att inte personal och patienter ska sensibiliseras, vilket ska beaktas vid upphandling av produkter.

Syntetiska gummiprodukter kan innehålla samma kemikalier som latexprodukter och därför ge en kontaktdermatit.

Korsreaktion mot några födoämnen är kända: avokado, banan, fikon, kastanj, kiwi, potatis och tomat. Vissa latexallergiker är också känsliga för den vitaktiga saften i Benjaminfikusar.

**Förteckning över latexinnehållande produkter på operationsavdelningen
och alternativ:****Latex produkter**Handskar:

Biogel Surgeon
Biogel Eclips indikator
Biogel Eclips (utbyteshandske)
Sempermed överhandske
Sempermed underhandske

KAD:

Rüsch: Sympacath
Simplastic

Övriga katetrar

Edwards: Embolikateter (ballongen)
 Graftfogartykateter
 Gallfogartykateter
Meteko: Ocklusionskateter

Latexfria alternativ

Protexis överhandske
Protexis underhandske

Rüsch: Brilliant
Coloplasts x-flow (3-vägs)

finns ej
finns ej
finns ej
finns ej

Övrigt:

Meteko: Gall T- drän
Blodtrycksmanschetter (ane)
 vissa reservmanschetter
Häfta: Leukoplast Hospital

finns ej
De som är monterade på
apparaterna är latexfria
Leukoplast Pro

Åtgärder vid operation

Eftersom vi inte använder pudrade handskar på operationsavdelningen är luftburna allergen inget problem. Den stora faran är istället att man av misstag använder latexhandskar vid skötsel av patienten, före, under eller efter operation. Vår anesthesiutrustning är i allt väsentligt latexfri. Bakteriefilter på andningsslangarna skyddar patienten från eventuella latexpartiklar i ventilationsdelen. Vad gäller övrigt operationsmaterial ska det från producenten klart framgå om produkten innehåller latex. Om man upptäcker att något innehåller latex kan detta avskämmas mekaniskt med textil eller plast.

Uppdukning av instrument görs alltid med latexfria handskar.

Det finns inget vetenskapligt belegg för att premedicinera patienterna med steroider eller antihistaminer pga. känd latexallergi.

Vid känd eller misstänkt latexallergi:

1. Opentrén och UVA behöver inte saneras från latexhandskar.
2. Använd latexfria handskar vid kontakt med patienten.
3. Använd latexfri KAD.
4. Inget behov av speciell städning av op salen.
5. Informera operatören i förekommande fall om att latexfria alternativ inte finns, t.ex. T-drän
6. Sängen kan märkas "Latexallergi" i opentrén för att minimera förväxlingsrisk.

Behandling

Uppstår allergiska symtom vid latexexponering är behandlingen densamma som vid annan allergisk reaktion: adrenalin, syrgas, vätska, antihistamin och steroider samt omedelbart avlägsnande av den latexinnehållande produkten.

Efter en misstänkt reaktion tas blodprov för att mäta tryptas för att verifiera att det rör sig om en allergisk reaktion.

Barn och latex

Det har utvecklats en form av praxis att använda latexfria handskar vid operation av barn. Efterlevelsen minskar med barnens ålder. Barn är generellt inte känsligare för utveckling av latexöverkänslighet, men atopiska barn och de som blir opererade upprepade gånger har nytta av en latexfri hantering.

Riktlinjer för barn och latex är därför:

Latexfritt i såret och på slemhinnor vid operation av:

- alla barn under 5 års ålder
- barn över 5 år med någon allergi/eksem = allergibenägenhet

Naturligtvis helt latexfritt om känd latexöverkänslighet!

Referenser: Forebyggelse af latexallergi. Redegørelse og vejledning.

Sundhedsstyrelsen 2003. (danska socialstyrelsen)

Anafylaxi i samband med anestesi och intensivvård.

Förslag - arbetsmaterial, 2008, SFAI.